

Social- og indenrigsminister Karen Ellemanns talepapir

Det talte ord gælder

Anledning	Besvarelse af Europaudvalgets samrådsspørgsmål C om Bruxelles IIa-forordningen - internationale sager om forældremyndighed, samvær og skilsmisse i forhold til lande, der ikke anerkender medmoderskab og ægteskab mellem to personer af samme køn.
Dato / tid	20. november 2015, kl. 14.00.
Sted	Christiansborg

Samrådsspørgsmål C:

"Ministeren bedes redegøre for, om ministeren er enig i, at der i de retsakter, som et flertal i Folketinget tilvælger efter et evt. ja ved folkeafstemningen den 3. december 2015, ligger et princip om gensidig anerkendelse, som betyder, at andre landes afgørelser om forældremyndighed, samvær, skilsmisse mv. i grænseoverskridende sager med danske børn og familier vil skulle anerkendes af danske myndigheder – også reglerne i de EU-lande, som ikke anerkender homoægteskaber, medmødre og børns ret til dem. Ministeren bedes desuden redegøre for, om hun er enig i, at når regeringen ikke kender og tilsyneladende ikke vil indhente oplysninger om lovgivningen på familie- og børneområdet i de 27 andre EU-lande, f.eks. ift. andre landes anerkendelse af medmødre, vil det forblive uigennemskueligt, hvilke konsekvenser et ja ved folkeafstemningen vil få for danske familier. Spørgsmålet stilles i forlængelse L 29 – svar på spørgsmål 103, 121 og 122."

Svar på samrådsspørgsmål C:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for muligheden for at tydeliggøre, hvilken betydning det vil have – og ikke have – for familierne, hvis folkeafstemningen den 3. december fører til en omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning.

Der tales i spørgsmålet om anerkendelse i Danmark af afgørelser om forældremyndighed, samvær og skilsmisse, og jeg lægger derfor i min besvarelse til grund, at spørgsmålet vedrører Bruxelles IIa-forordningen.

[Generelt om Bruxelles IIa-forordningen og baggrunden for at tilvælge den]

Helt overordnet har forordningen til formål at forenkle og effektivisere behandlingen af grænseoverskridende tvister i sager om forældreansvar, herunder børnebortførelse, separation og skilsmisse.

Forordningen indeholder regler om international kompetence i disse sager og om anerkendelse af afgørelser om forældremyndighed, samvær og skilsmisse. Forordningen indeholder også regler om tilbagegivelse af bortførte børn. Disse regler skal forhindre, at i forvejen vanskelige internationale sager om f.eks. børnebortførelse og samvær trækkes unødigt i langdrag.

Forordningen har dermed med sin målsætning om at forenkle og effektivisere fokus på barnets bedste.

Forordningen er blandt de retsakter, som partierne bag de politiske aftaler vil tilvælge, hvis resultatet af folkeafstemningen den 3. december bliver et ja. Som bekendt har det været aftalepartiernes pejlemærke at tilvælge lovgivning, som blandt andet indebærer konkrete fordele for borgere.

Når det drejer sig om international familieret og dermed et tilvalg af forordningen, har vi lagt vægt på, at familierne i stigende grad er "grænseoverskridende". Danskere gifter sig og får børn med borgere fra andre EU-lande, de flytter som familie til et andet EU-land, og nogle familier går fra hinanden igen – måske for at tage bopæl i et helt tredje EU-land.

Vi bør tilstræbe, at de problemer, der følger i kølvandet på et brud i en familie, løses lige nemt og effektivt – uanset om begge parter bor i Esbjerg, eller en bor i Esbjerg og en anden i Hamburg.

Forudsigelighed og effektivitet er omdrejningspunktet i den sammenhæng, og tiden et helt centralt element i disse sager.

Når vi taler om Bruxelles IIa-forordningen, vil der navnlig være fordele for borgerne på to punkter: Det bliver nemmere at få fuldbyrdet danske samværsafgørelser i andre EU-lande, og hvis en forælder bortfører barnet til et andet EU-land, vil der blive bedre mulighed for at få barnet hjem.

For at svare fyldestgørende på spørgsmålet er det indledningsvist vigtigt for mig at fastslå, hvad EU kan lovgive om på det familieretlige område. Dernæst vil jeg redegøre for, hvad der gælder i dag, og til sidst vil jeg beskrive, hvordan forordningen vil påvirke retstilstanden for familierne.

[EU kan kun lovgive om grænseoverskridende spørgsmål på det familieretlige område]

På det familieretlige område kan EU kun lovgive om grænseoverskridende spørgsmål. Det vil sige, at EU ikke kan ændre på de danske regler om, hvornår man kan blive skilt, hvem der får forældremyndigheden over et barn efter en skilsmisse, og hvordan et samvær skal fungere.

Reguleringen fra EU på området drejer sig især om spørgsmål om, i hvilket EU-land en sag skal behandles (international kompetence), samt om anerkendelse og fuldbyrdelse i et EU-land af afgørelser fra et andet EU-land. EU regulerer således kun situationer, hvor en sag har tilknytning til flere EU-lande, typisk fordi parterne bor i hvert sit EU-land.

Af samme grund indeholder forordningen alene regler, der skal lette behandlingen af grænseoverskridende sager om forældremyndighed og skilsmisse.

Vi vil derfor i Danmark forsat kunne opretholde vores lovgivning om f.eks. forældremyndighed, samvær og skilsmisse. Forordningen vil heller ikke have betydning for lovgivningen om medmødre og ægteskab mellem to personer af samme køn.

[Hvad gælder i dag]

Det fremgår af den analyserapport, der ligger til grund for aftalen om tilvalg af de 22 retsakter, at et tilvalg af forordningen

overordnet set ikke medfører ændring i forhold til den gældende retstilstand for anerkendelse i Danmark af andre EU-landes afgørelser om forældremyndighed, samvær og skilsmisse.

Det skyldes det konventionssamarbejde, vi allerede i dag har med andre EU-lande i forhold til forældremyndighed og samvær.

I relation til international kompetence og anerkendelse af afgørelser i Danmark på skilsmisseområdet svarer forordningens regler til den gældende retstilstand i Danmark.

[Gældende ret – hvem træffer afgørelserne om forældremyndighed og samvær]

Danmarks samarbejde med de øvrige lande i EU om forældremyndighed og samvær bygger på en Haagerkonvention fra 1996 om beskyttelse af børn.

Landene i dette konventionssamarbejde er enige om, at sager om forældremyndighed skal afgøres i det land, hvor barnet bor.

Konkret betyder det bl.a., at domstolene i Italien normalt ikke kan træffe afgørelse om forældremyndighed over et barn, der bor i Danmark.

Når et barn bor i Danmark, er det altså danske myndigheder, der træffer afgørelse om forældremyndighed - og afgørelsen træffes efter dansk ret. Sådan er det i dag, og sådan vil det også være, hvis vi tilvælger Bruxelles IIa-forordningen.

[Gældende ret – anerkendelse af udenlandske afgørelser om forældremyndighed, samvær og skilsmisse]

Når det kommer til spørgsmålet om anerkendelse af afgørelser om forældremyndighed og samvær fra andre EU-lande, så betyder vores nuværende konventionssamarbejde, at vi allerede i dag anerkender sådanne afgørelser.

For lige at slå det helt fast, så er vi altså allerede i dag forpligtede til at anerkende en udenlandsk afgørelse om f.eks. forældremyndighed, selv om den er truffet efter en lovgivning, der afviger fra den danske.

Der er dog inden for det eksisterende samarbejde enkelte grunde til at nægte at anerkende en afgørelse, f.eks. hvis modparten eller barnet ikke har fået mulighed for at udtale sig, eller hvis anerkendelse af den udenlandske afgørelse strider mod grundlæggende retsprincipper – det vi også kalder ”ordre public”.

"Ordre public" har i dansk ret et meget snævert anvendelsesområde – vi taler helt fundamentale grundsætninger. Jeg er ikke bekendt med, at vi har afvist at anerkende en afgørelse om forældremyndighed eller samvær på dette grundlag.

De samme principper gælder for anerkendelse af afgørelser om skilsmisser.

[Betydningen for anerkendelse af en afgørelse, at afgørelsen er truffet i et land, der ikke anerkender "homoægteskaber, medmødre og børns ret til dem"]

Og efter denne gennemgang af reglerne vil jeg så svare på, om et tilvalg af forordningen betyder, at "andre landes afgørelser om forældremyndighed, samvær, skilsmisse mv. i grænseoverskridende sager med danske børn og familier vil skulle anerkendes af danske myndigheder – også reglerne i de EU-lande, som ikke anerkender homoægteskaber, medmødre og børns ret til dem".

Jeg forstår spørgsmålet sådan, at det ønskes oplyst, om det har betydning for anerkendelsen i Danmark, at afgørelsen er truffet i et land, der ikke anerkender ægteskab mellem to personer af samme køn eller ikke anerkender medmoderskab. Altså, hvad betyder det, at nogle lande har andre familieretlige regler end os?

Det korte svar er, at vi som nævnt allerede i dag anerkender afgørelser om forældremyndighed, selvom de kommer fra lande med en anden familieretlig lovgivning end i Danmark.

Vi kan altså heller ikke i dag nægte at anerkende en udenlandsk afgørelse, blot fordi sagen havde fået et andet udfald, hvis den var blevet afgjort i Danmark efter danske regler.

På samme måde kan vi i dag heller ikke nægte at anerkende en udenlandsk afgørelse, der på grund af de udenlandske regler ikke giver samme rettigheder/muligheder, som en dansk afgørelse efter danske regler kunne have ført til.

Et eksempel kunne være en udenlandsk afgørelse, der tildeler moren eneforældremyndighed, selvom en dansk afgørelse i samme sag ville have ført til fælles forældremyndighed.

Et måske mere tænkt eksempel kunne være en udenlandsk afgørelse, der ophæver en fælles forældremyndighed mellem 2 kvinder (mor og medmor) og tildeler forældremyndigheden til moren alene med den begrundelse, at den anden

forældremyndighedsindehaver er en såkaldt "medmor" efter danske regler, og at denne konstruktion ikke findes i det andet land.

Jeg skal her igen understrege, at en udenlandsk domstol normalt ikke må træffe afgørelse om forældremyndighed og samvær, når barnet bor her i landet. Hvis barnet bor i Danmark, træffes afgørelsen her. Sådan er det i dag, og sådan vil det også være, hvis vi tilvælger Bruxelles Ila-forordningen.

Og lad mig også bemærke, at afgørelser om eneforældremyndighed som nævnt i eksemplerne kun har betydning i Danmark, hvis f.eks. moren og barnet er flyttet hertil, efter afgørelsen blev truffet. Og der vil kun opstå en tvist i sagen, hvis den anden forælder gør gældende, at den udenlandske afgørelse ikke skal anerkendes i Danmark.

Jeg er ikke bekendt med sådanne sager.

[Hvordan vil forordningen påvirke retstilstanden for familierne?]

Overordnet set svarer Bruxelles Ila-forordningens regler om kompetence og om anerkendelse af afgørelser om forældremyndighed og samvær som sagt til reglerne i 1996-konventionen. Og på samme måde svarer forordningens regulering af skilsmisseområdet til den måde vi i Danmark håndterer internationale skilsmissesager.

Derfor medfører tilvalg af forordningen overordnet set ingen ændring i den gældende retstilstand med hensyn til anerkendelse i Danmark af afgørelser fra andre EU-lande.

Som jeg allerede har nævnt, fremgår dette klart af analyserapporten bag aftalen om tilvalg af de 22 retsakter.

Vi vil således efter Bruxelles Ila-forordningen - lige som i dag - anerkende afgørelser om forældremyndighed, samvær og skilsmisse, selvom de er truffet i EU-lande med en anden familieretlig lovgivning end i Danmark. Og vi kan ikke afslå at anerkende en afgørelse, blot fordi sagen havde fået et andet udfald, hvis den var blevet afgjort i Danmark.

Og derfor har vi heller ikke behov for i detaljer at kende lovgivningen om forældremyndighed og medmoderskab i de andre EU-lande, for at kunne tage stilling til tilvalg af Bruxelles Ila-forordningen.

[Afrunding]

Som jeg sagde indledningsvist, så skal vi tilvælge forordningen, fordi den indebærer konkrete fordele for borgerne.

For det første vil en dansk afgørelse om samvær hurtigere og nemmere end i dag kunne få virkning i det EU-land, hvor barnet bor.

Og hvis en forælder bortfører barnet til et andet EU-land, vil der blive bedre mulighed for at få barnet hjem. Der kommer simpelthen et redskab mere i værktøjskassen, idet den efterladte forælder efter forordningen vil kunne søge om eneforældremyndighed ved de danske domstole, hvis de udenlandske myndigheder har afvist at tilbagegive barnet. Denne afgørelse kan efter forordningen uden videre fuldbyrdes i det land, som barnet er blevet bortført til.

Hertil kommer, at vi med et tilvalg vil få indflydelse på det fremtidige internationale samarbejde om forældremyndighed, samvær og skilsmisse.